

R. GUYS

Jachthavenstraat 37
8605BV Sneek
telefoon : 0622 375 368
email : rudolfguys@planet.nl

Bank FvLanschot NL44FVLB0226428168

Aan : Projectbureau Friese IJsselmeerkust
per email gezonden naar: frieseijsselmeerkust@fryslan.frl

Betreft: Uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust
Voorstel uitbreiding natuurgebied Mokkebank

Datum: 15 februari 2024

Naar aanleiding van de informatieavond uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust dien ik het onderstaand voorstel in. Dit is een geactualiseerde versie van een eerder ingediend voorstel in september 2020

Voorstel uitbreiding natuurgebied Mokkebank richting haven van Laaxum

De Mokkebank bij Laaxum is een natuurgebied. Als voormalig inwoner van Laaxum heb ik mij altijd verwonderd over de grens van dit gebied. De vraag was altijd: waarom strekt dit gebied zich niet uit tot aan de haven?

Mijn voorstel is het gebied tussen de Mokkebank en de haven van Laaxum de status van natuurgebied te verlenen zoals dat bij de Mokkebank het geval is. Ook zou dan de oude haven van Laaxum, die nu door een basaltdijk afgesloten is van het IJsselmeer, een vrije opening naar het IJsselmeer moeten krijgen zodat water vrijelijk het gebied kan instromen.

Hiermee wordt een nieuw leefgebied voor vogels en planten gecreëerd, ook betekenen de oude haven samen met de inmiddels als monument herstelde Zoutloods, als iconen van de vroegere Zuiderzeevervisserijcultuur, een bijdrage aan het uitdragen van de culturele identiteit en waarden van de Friese IJsselmeerkust, wat een belangrijk speerpunt is van het project. Dit gebied is nu al mooi, het bestaat uit een morfologisch beschermd grondgebied met waterpoelen en slenken waarin riet groeit en vele vogels verblijven, als erkend natuurgebied zal deze waarde toenemen.

Dit idee is in de allereerste besprekingen over het Koppelkansenproject in 2020 al ingebracht en werd toen met name door het Fryske Gea en ook andere participanten enthousiast omarmd.

Tijdens de bespreking met andere deelnemers tijdens de informatieavond in Joure op 13 februari werd door anderen als aanvulling geopperd niet alleen dit grondstuk maar de gehele kuststrook van de haven naar Rode Klif en verder naar Stavoren dezelfde bestemming te geven met openingen in de basaltdijk voor instroming van water en het creëren van een natte overgang water en land. Dit zou ook gefaseerd uitgevoerd kunnen worden.

Hieronder vindt u een afbeelding vanuit uw organisatie van het betreffend gebied, zie de stippellijn. Hierin is toen al een opmerking geplaatst voor herstel van de oude havenkom. Rechts is in groen de huidige begrenzing van het gebied de Mokkebank, jammer dat destijds niet gekozen is dit tot aan de haven te laten lopen. Enige verwijzing naar dit idee ontbreekt in het aanbiedingsdocument.

Fantasie over de oude haven uit 1875 zoals die in ere hersteld zou kunnen worden. Naar een tekening van Reinder Homan van het haventje van visser Minne Minnesma de Vries verscholen bij het Oudemirdummerklif. De Laaxummer vissers hadden voor 1912 hier een soortgelijke haven, de restanten zijn nog zichtbaar

Screenshot van Google maps

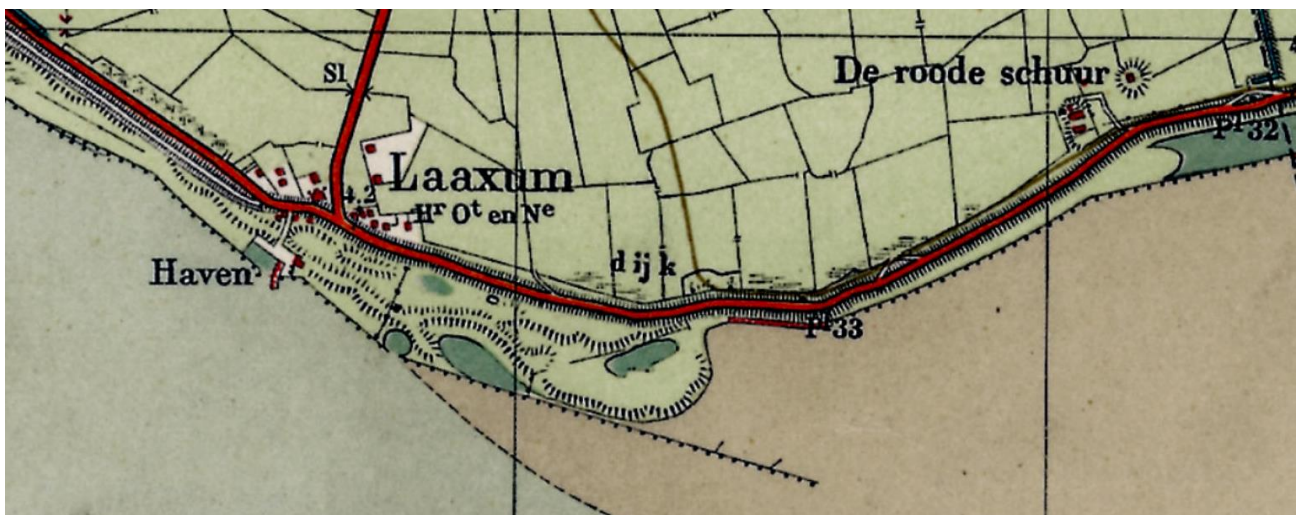

Op deze en de volgende pagina's vindt u historisch informatie en kaartmateriaal waarmee u de gegevens over de geschiedenis van deze kust kunt zien en fotomateriaal van de tegenwoordige staat. (NB de data zijn niet bij alle kaarten betrouwbaar)

Het gebied van de huidige Wielpolder bij Mirns/Bakhuizen was tot de inpoldering in 1632 de verblijfplaats en natuurlijke haven van de vissers uit Laaxum, Scharl, Mirns en Bakhuizen. Ondanks protesten van Laaxummer en Mirnser vissers werd deze in 1632 ingepolderd en is sindsdien de Wielpolder. Rinco Lycklama, vanaf 17 Maart 1626 grietman van Weststellingwerf, ontwikkelde het plan. Hij leende geld voor de inpoldering om vervolgens het verkregen land te verkopen of te verpachten, een project ontwikkelaar avant la lettre.

Uit gegevens van stambomen van vroegere inwoners van Laaxum en Scharl blijkt dat na de inpoldering vele vissersgezinnen uit Mirns en Bakhuizen naar Laaxum en Scharl zijn verhuisd. Het is aannemelijk dat zij de slurfachtige inham welke nog zichtbaar is als haven/aanlegplaats gebruikten. In 1875 is een ronde vijverachtige inham door de vissers uitgegraven. Geheel Westelijk ligt de huidige haven aangelegd in 1912.

Topografische kaart uit 1934 (bron <https://www.topotijdreis.nl/>). Er zijn drie havens te zien. Geheel oostelijk de natuurlijke inham, links westelijk daarvan, een in 1875 gegraven haven in een vijverachtige vorm, en geheel westelijk de in 1912 aangelegde huidige haven

Oude landkaart waar de natuurlijke inham bij Mirns te zien is, hier heet deze "Inwijk" Dit water werd in 1632 ingepolderd en is de huidige Wielpolder.

Hieronder een passage uit een Provinciaal stuk over de onderbouwing van het plan voor de restauratie van de huidige haven die in 1998 plaatsvond.

De vluchthaven van Laaksum

In 1905 richtten veertig vissers (20 jollen) van Scharl, Warns en Laaksum een verzoek aan Provinciale Staten om voor rekening van de provincie een nieuwe vluchthaven aan te leggen bij Laaksum. Deze haven zou de iets oostelijker gelegen oude haven vervangen, die op kosten van 12 plaatselijke vissers in 1875 was aangelegd, maar die telkens verzandde. Het was de enige haven tussen Tacoziyl en Stavoren, en bood bij opkomend stormweer op de Zuiderzee een veilige ligplaats voor de zeilende vissersjollen.

Topografische kaart 1908

Topografische kaart 1957

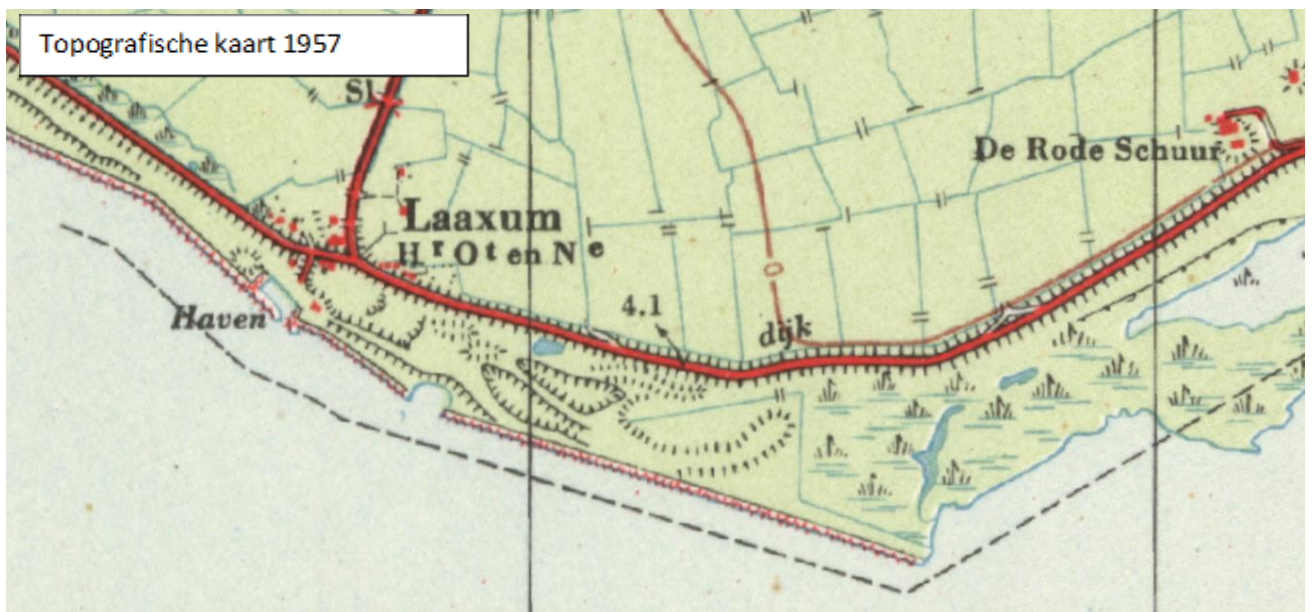

Foto voorjaar 2020 de oude haven uit 1875
ondergelopen met regen en spatwater

Foto van de oude haven met een scheepswrak dat daar nog jaren gelegen heeft. Het basaltdijkje is nog niet aangelegd. Restanten van de paalschermen zijn nog te zien. Het jaartal van de opname is niet bekend.

Nog een foto van de oude haven op dezelfde onbekende datum genomen

Passage uit het werk BINNENDIK EN EN SLIEPERDIKEN YN FRYSLAN
Van Ir K. A. Rienks en Ir G. L. Walther

1 De Alddyk efter de Wielpolder

De Wielpolder leit biwesten it Murnzerklif, oan de lânside bigrinzge troch de Alddyk, de eardere sédyk (*sj. sitewaesje nû. 1*).

De yndiking datearret fan likernôch 1633; de 14e Septimber 1632 joegen de Steaten fan Fryslân oktroai oan Rinco van Lycklama, grytman fan Stellingwerf-Westein, om „een zekere inham of bocht geheten de Wiel” to bidykjen⁴. De oktroaihâlder krige it lân yn eigendom mei frijdom fan floreenlêsten foar 50 jier, lykwols ûnder it bitingst, dat hy de nije dyk fierdersoan ûnderhâlde en dat it oktroai troch it Hof „geinterineerd” wurde soe, nei’t oare bilanghawwenden heard wiene.

De 5e Nov. 1633 bifestige it Hof it oktroai⁵, nei’t de oktroaihâlder it iens wurden wie mei de ynsitters fan Murns, Bakhuzen en Harich, de doarpen, dy’t de âlde dyk ûnderhouden. De ynsitters fan Laeksum kamen mei it biswier oan, dat hja troch it bidykjen fan de Wiel har natuerlike haven kwyt rekken; hja brûkten de ynbocht nl. om dêr by stoarmwaer de fiskersskippen yn to bergjen. Dat biswier koe lykwols troch it meitsjen fan in kistwurk lang 15 à 16 roede út ’e wei holpen wurde.

Moai grif is de dyk ridlikgau nei dy tiid ta stân kommen; de kaert fan Gaesterlân yn „Beschryvinghe van de Heerlyckheydt van Frieslandt” (1664) fan Chr. Schotanus stiet er op oanjown. De polder hie in eigen útwettering op ’e sé.

Nawoord:

Het huidige project beoogt onder anderen de volgende zaken:

Het ontsluiten van het verhaal van de IJsselmeercultuur

Herbestemming/herstel van (met verval/leegstand bedreigde) monumentale gebouwen en watererfgoed

Het realiseren van meer natuurlijke (overgangs)zones voor vissen, planten en vogels;

Het is voor vele omwonenden en belanghebbenden een droombeeld: herstel het watererfgoed van de oude haven en laat de natuur weer toe in het gebied. Nu vele fondsen ter versterking van de waarden van de IJsselmeerkust ter beschikking zijn gekomen, hoop ik van harte dat het projectmanagement erkent dat het hier gaat om een zaak die goed past in de projectdoelen en zij zich sterk gaat maken om dit voorstel alsnog op te nemen in het uitvoeringsprogramma. Uiteraard ben ik als de opsteller van dit voorstel, met anderen, bereid deze zaak verder toe te lichten.

Dit voorstel is op eigen titel en briefpapier opgesteld, doch uit vele gevoerde gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden, kan ik u melden dat er een brede instemming is gebleken.

Kopieën zijn gezonden aan alle bewoners van Laaxum, dorpsbelang Warns, en nog andere natuurorganisaties.

Vriendelijke groet van,

Rudolf Guys

bewoner van Laaxum van 1982 tot 2022